

**Biroului Permanent
al Parlamentului**

În temeiul articolului 73 al Constituției Republicii Moldova și în conformitate cu prevederile articolului 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege pentru modificarea și completarea Codului Educației al Republicii Moldova nr. 152 din 17.07.2014.

Anexă:

1. Proiectul legii
2. Nota informativă

Deputat în Parlament

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

**pentru modificarea și completarea Codului Educației al Republicii
Moldova nr. 152 din 17.07.2014.**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articol unic –Codul Educației al Republicii Moldova nr. 152 din 17.07.2014 (publicat în Monitorul Oficial, 2014, nr. 319-324, art.634) cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 3 noțiunea „complex educațional” se completează după cuvântul „nivelurile” cu cuvântul „antepreșcolar”.

2. Articolul 15 alineatul (1):

la lit. a) se completează după cuvântul „creșă” cu textul „grădiniță de copii cu grupe de creșă,”;

la lit. f) se completează înaintea textului „școală primară – grădiniță” cu textul „grădiniță – creșă,”.

3. Articolul 24 se modifică și va avea următorul conținut:

„ Articolul 24. Educația antepreșcolară

(1) Educația antepreșcolară se realizează în familie sau la solicitarea părinților pentru copiii cu vârsta de la 2 la 3 ani, în instituțiile de educație antepreșcolară prevăzute la art.15 alin. (1) lit. a).

(2) Finanțarea educației antepreșcolare se efectuează de către autoritățile administrației publice locale în condițiile art.143 și art.144 a prezentei legi.”

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul de lege pentru modificarea și completarea
Codului Educației al Republicii Moldova nr. 152 din 17.07.2014.

Prezentul proiect de lege pentru modificarea și completarea *Codului Educației al Republicii Moldova nr. 152 din 17.07.2014 (publicat în Monitorul Oficial, 2014, nr. 319-324, art.634)* este elaborat și prezentat în temeiul art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Legea nr. 797 din 02.04.1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului, acte care stabilesc dreptul de inițiativă legislativă a deputatului în Parlamentul Republicii Moldova.

După adoptarea Convenției Internaționale privind Drepturile Copilului în 1989 de către 128 de state, în martie 1990, la Jomtien, Thailanda a avut loc Conferința Mondială „Educație pentru Toți”. Astfel, declarația de la Jomtien a marcat un moment important pentru educația timpurie prin declararea că: *„Învățarea începe de la naștere. Acest fapt atrage nevoia de educație și îngrijire timpurie, ce pot fi asigurate prin implicarea corespunzătoare a familiilor, a comunităților și a programelor instituționale.”*

Reieșind din prevederile Convenției, statele semnatare au întreprins un șir de acțiuni definind copilăria timpurie ca fiind perioada din viața copilului cuprinsă între naștere și până la atingerea vârstei de 8 ani. În întreaga lume, serviciile de educație și îngrijire timpurie se adresează, de regulă, copiilor de la naștere și până la înscrierea la școală, fiind deseori separate: servicii pentru copii de până la 3 ani și pentru copii de la 3 ani până la înscrierea la școală.

Trebuie de menționat faptul că, în ultimii ani, în Republica Moldova a crescut numărul cererilor părinților pentru educația antepreșcolară și preșcolară, astfel încât rata totală de participare a copiilor sub 3 ani în programe educaționale este de circa 22,8%. Deși cererea pentru educația antepreșcolară și preșcolară este în creștere, numărul instituțiilor de educație antepreșcolară este foarte limitat și acoperă doar o parte nu prea mare din aceste necesități.

Mai mult ca atât, art.15 din Codul educației prevede că educația antepreșcolară se realizează în instituțiile de educație antepreșcolară, de la vârsta de 0 la 3 ani. În realitate însă, din cauza lipsei de finanțare în instituțiile de educație timpurie se înmatriculează, cu preponderență, copiii cu vârsta de 2-3 ani, în limitele disponibilităților bugetelor locale, care sunt însă în permanență deficitare.

Reieșind din cele expuse constatăm că educația antepreșcolară în Republica Moldova se realizează doar parțial, fiind lipsită de finanțare de la bugetul de stat.

Având în vedere cele menționate, consider că statul are obligația promovării politicilor în vederea sporirii numărului de instituții în cadrul cărora se realizează educația antepreșcolară, cu finanțare de la bugetul de stat. Astfel, urmând să fie asigurat, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, accesul la educație antepreșcolară pentru toți copiii cu vârsta de la 2 la 3 ani, familiile cărora solicită acest serviciu.

Scopul prezentului proiect de lege, constă în ajustarea cadrului legislativ în domeniul educației timpurii, prin reglementări ce vor obliga statul să intervină financiar în susținerea educației timpurii, în special a educației antepreșcolare.

Astfel, pentru a asigura respectarea dreptului de acces la educația antepreșcolară a copiilor cu vârsta sub 3 ani, se propune modificarea și completarea Codului Educației al Republicii Moldova cu următoarele prevederi:

1. La articolul 3 noțiunea „complex educațional” se completează după cuvântul „nivelurile” cu cuvântul „antepreșcolar”.

Având în vedere faptul că educația timpurie este un proces educațional realizat cu copiii cu vârsta cuprinsă între 0 și 6(7) ani în instituții educaționale sau în familie, în scopul dezvoltării lor fizice, cognitive, emoționale și sociale, propunem ca noțiunea de **complex educațional** să cuprindă nu doar o parte din educația timpurie, și anume educația preșcolară care se referă la copiii cu vârsta de la 3 la 6(7) ani, dar și la educația antepreșcolară care se referă la copiii cu vârsta de la 0 la 3 ani.

2. Articolul 15 alineatul (1):

- la lit. a) se completează după cuvântul „creșă” cu textul „grădiniță de copii cu grupe de creșă,”;

- iar la lit. f) se completează înaintea textului „școală primară – grădiniță” cu textul „grădiniță – creșă,”.

În prezent legislația prevede că instituțiile de educație antepreșcolară sunt creșa și centrul comunitar de educație timpurie. Având în vedere că serviciul de creșă sau centru de educație timpurie nu sunt încă pe deplin dezvoltate în localitățile din Republica Moldova, propunem ca grădinița de copii în care pot fi dezvoltate servicii de creșă să fie inclusă în categoria instituțiilor de educație

antepreșcolară. În așa mod vom avea siguranța că cel puțin una din instituțiile de educație antepreșcolară activează în localitățile țării.

3. Articolul 24 se modifică și va avea următorul conținut:

„(1) Educația antepreșcolară se realizează în familie sau la solicitarea părinților pentru copiii cu vârsta de la 2 la 3 ani, în instituțiile de educație antepreșcolară prevăzute la art.15 alin. (1) lit. a).”

Reieșind din faptul că art.15 alin. (1) lit. a) din Codul educației prevede care sunt instituțiile de educație antepreșcolară, propunem la art.24 alin. (1) să stabilim concret în textul normei dreptul părinților să decidă unde se va realiza educația antepreșcolară, fie că se realizează în familie fie că se realizează în instituțiile de educație antepreșcolară.

Totodată, atrag atenția asupra actualelor prevederi care stabilesc că educația antepreșcolară se realizează în familie, aceasta beneficiind de finanțare de la bugetul public național conform legislației în vigoare. Dar, din câte cunosc familiile cu copii de până la 3 ani nu beneficiază de finanțare de la bugetul public național pentru realizarea educației antepreșcolare, dar potrivit art.18 al Legii nr.289 din 22.07.2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, aceste familii beneficiază doar de **indemnizație pentru creșterea copilului**.

Menționez că propunerea de a realiza educația antepreșcolară în instituțiile de educație antepreșcolară începând cu vârsta de 2 ani vine în contextul modificărilor propuse de Guvern la bugetul asigurărilor sociale pentru 2017, unde este prevăzut că **persoanele neasigurate vor beneficia de indemnizație pentru creșterea copilului până la împlinirea de către copil a vârstei de 2 ani** (această perioadă în prezent fiind de 1,5 ani), iar ulterior pentru susținerea încadrării persoanele neasigurate în câmpul muncii, propun ca statul să susțină dezvoltarea instituțiilor de educație antepreșcolară, astfel încât copii cu vârsta de la 2 la 3 ani să poată beneficia de educație antepreșcolară în instituțiile respective.

„(2) Finanțarea educației antepreșcolare se efectuează de către autoritățile administrației publice locale în condițiile art.143 și art.144 a prezentei legi.”

O problemă pe care o sesizez cu referire la norma în vigoare ține de finanțarea procesului de organizare a educației antepreșcolare care se face în limitele bugetului local. Respectiv din cauza că bugetele locale sunt insuficiente pentru susținerea educației antepreșcolare, consider necesar și oportun ca finanțarea acestuia să se facă în condițiile art.143 și 144 din Codul educației. Deoarece numai

prin finanțarea educației antepreșcolare de la bugetul de stat se vor asigura servicii de calitate pentru toți copiii (spații sigure și prietenoase, dotări corespunzătoare vârstei și nivelului de dezvoltare al copiilor, personal calificat/instruit și motivat să lucreze la standardele solicitate).

Toți ne dorim copii sănătoși, dezvoltați, fericiți, dornici de a învăța și un rol deosebit în realizarea acestui obiectiv îi revine inclusiv statului. Doar statul prin politicile sale de dezvoltare a rețelei serviciilor de educație antepreșcolară și preșcolară și perfecționarea cadrului legislativ și normativ privind funcționarea acestor servicii ar veni în susținerea familiilor pentru a crește copii sănătoși și bine educați.

În concluzie, subliniez că în procesul educației timpurii, un rol esențial îi revine sistemului antepreșcolar și preșcolar, care reprezintă etapa incipientă pentru încadrarea copiilor în sistemul educațional.

Implementarea prezentului proiect de lege, va genera costuri suplimentare, însă acestea nu pot fi comparabile cu beneficiul pe care îl va avea societatea noastră pe termen lung.

Pornind de la cele expuse mai sus, se propune Parlamentului spre examinare și adoptare prezentul proiect de lege.

Deputat în Parlament